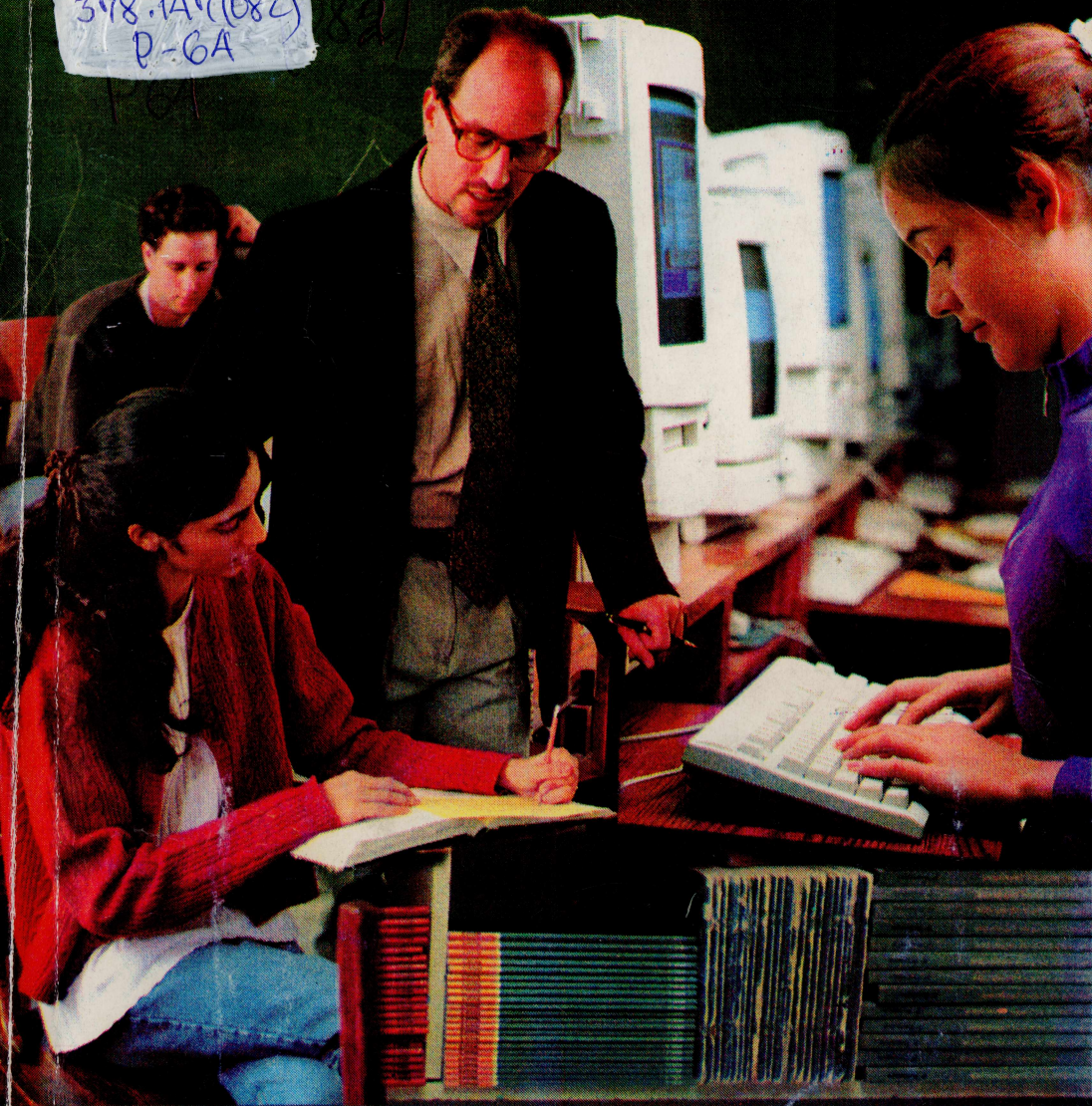

378.147(082)
P-6A

**РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ
В СИСТЕМАХ
ТРУДОВОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ**

глобального мислення: здатністю сприймати світ і себе в ньому цілісно й об'єктивно, відкритістю у ставленні до нового, гнучкістю і критичністю мислення, рефлексивністю ставлення до власного досвіду в контексті загальнолюдських цінностей, умінням бачити альтернативні шляхи вирішення, переборювати стереотипи. Тому надзвичайно важливою проблемою є завдання розвитку світосприйняття у майбутніх учителів. У вирішенні цього завдання провідна роль належить таким предметам, як філософія, українська мова і література, історія України, психологія, педагогіка, художня культура і мистецтво.

Унесення до змісту професійної підготовки молоді питань розвитку світосприйняття дозволить підвищити ефективність підготовки майбутніх учителів до організації навчально-виховного процесу в загальноосвітній школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. – № 2. – С. 3-22.
2. Ошара А. “Безхребетна Україна”: В політике официального Киева господствует авторитархат // Независимая газета. – 2001. – № 183. – С. 10.
3. Петухов В.В. Образ мира и психологическое изучение мышления /Вестник Московского университета: Серия 14. Психология. – 1984. – № 4. – С.13-21.
4. Соколов В.П. Организация воспитательной работы в классе. – М., 2000.

Кучер З.С.

Криворізький педуніверситет

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ОБЛАДНАННЯ ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА” СТУДЕНТАМИ ІНДУСТРІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ В СИСТЕМІ МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Сучасному суспільству потрібні спеціалісти, які володіють не тільки певним об'ємом знань, але й такі, що мають потяг до самореалізації, самовдосконалення, які цікавляться новими технологіями та вільно застосовують отримані знання та вміння на практиці, які творчо можуть вирішити будь-які проблеми. Все це вимагає від викладачів вищої школи творчого підходу в організації навчально-виховного процесу, який може проявлятися у наступному:

- 1) власний приклад творчої співпраці у відносинах студент-викладач;
- 2) запровадження у навчальний процес інноваційних технологій чи принаймні їх елементів;
- 3) створення психолого-педагогічних умов для самостійного пошуку інформації та досягнення студентом поставленої мети;
- 4) обґрунтоване науково-методичне забезпечення занять.

За результатами досліджень науковців та практиків (І.Юцявічене, П.І.Сікорський, Л.І.Запорожченко, В.В.Сушанко, Н.І.Шиян та ін.) можна стверджувати, що система модульного навчання створює умови для творчої співпраці між викладачем та студентом, дає простір для запровадження нових дидактичних засобів, форм та методів роботи, що вдосконалюють навчально-виховний процес, піднімають його на новий, творчий рівень.

Досліджуючи систему модульного навчання у вищій педагогічній школі, Н.І.Шиян розкриває поняття модульно-рейтингової технології та відмічає, що такий підхід до організації навчального процесу “забезпечує стимулюючу, розвиваючу та особистісно-творчу функцію одержаних знань, їх самостійність і мобільність [2. С. 10].

Специфіка підготовки майбутнього вчителя полягає в тому, що необхідно надати можливість студенту не тільки теоретично вивчати, але й на практиці відчувати переваги запровадження інноваційних технологій навчання.

Система модульного навчання запроваджена в педагогічний процес багатьох навчальних закладів (в першу чергу в професійній освіті), та все ж не набула ще широкого використання у вищій школі. Тільки деякі кафедри чи окремі викладачі запроваджують та досліджують ефективність даної системи при вивченні дисциплін, що ними викладаються. Складнощі в тому, що необхідно адаптувати теоретичні розробки та досвід науковців до конкретної дисципліни. Викладачу необхідно проявити власну творчість, своє бачення у вирішенні проблеми активізації пізнавальної діяльності студентів. Перехід до викладання дисципліни в системі модульного навчання ставить перед викладачем нові задачі, від вирішення яких буде залежати ефективність навчально-виховного процесу:

1) розподіл змісту навчального матеріалу на модулі,

2) добір інформаційних, операційних та пошукових методів навчання, які найбільш прийнятні для вивчення цього курсу,

3) розробка повного дидактичного забезпечення модуля, що включає інформаційний, операційно-діяльнісний та контрольний-коригуючий пакети, для самостійної навчальної діяльності студентів.

Протягом трьох останніх років на індустріально-педагогічному факультеті вивчення таких курсів як “Матеріалознавство швейного виробництва”, “Обладнання швейного виробництва” та “Основи конструювання й моделювання одягу” проводиться в системі модульного навчання. Це дало можливість студентам ознайомитись із даною системою на практиці, бачити особливості підходу до вивчення кожної дисципліни, відчувати різницю у використанні форм та методів навчання, які застосовувалися в навчальному процесі.

Спираючись на визначення П.І.Сікорського, який стверджує, що “чим більша доза навчального матеріалу, тим сприятливіші умови для постановки проблемної задачі, використання евристичної бесіди, елементів проблемного викладу, дослідницьких методів” [1. С. 35], ми поділили зміст навчального

матеріалу курсу "Обладнання швейного виробництва" на три модулі, кожен з них має три рівні складності, які дають студенту право вибору певного рівня в залежності від поставленої мети та рівня розумового розвитку. Цей курс згідно навчального плану вивчається за 34 години, із них 18 годин лекцій та 16 годин лабораторно-практичних робіт. Робоча програма дисципліни повинна включати теми, необхідні для викладання в загальноосвітній та професійній школі. Тому постала проблема інтенсифікувати навчальний процес, створити такі психолого-педагогічні умови, які б сприяли отриманню якісних знань за відносно короткий період.

Доцільно при викладанні вказаного курсу в системі модульного навчання (коли перевага надається діалоговим, а не інформаційним методам), змінити пропорційне співвідношення лекцій та лабораторних занять, без зміни загальної кількості годин: лекцій - 12 годин, лабораторних - 22 години. Зменшення лекційних годин обґрунтовано. По-перше, модульні пакети, що дидактично забезпечені розраховані на самостійне опрацювання; по-друге, при наявності трьох модулів достатньо для кожного з них провести оглядову (ознайомлюючу) та узагальнюючу (підсумкову) лекції. Решту годин доцільно використати на виконання лабораторно-практичних завдань, діагностику та корекцію отриманих знань та вмінь. По-третє, при вивченні даного курсу повинен переважати діяльнісно-операційний підхід.

Мета, що визначена на початку кожного модуля, може визнаватись внутрішнім мотивом учіння кожного студента.

Про вагомість дисципліни "Обладнання швейного виробництва" в цілому та окремих її модулів в навчальному процесі свідчить той факт, що знання, вміння та навички студентам необхідні в подальшому при вивченні таких курсів: "Практикум в навчальних майстернях", "Технологія швейного виробництва", "Методика трудового та професійного навчання", а також при проходженні технологічної та педагогічної практики. Окрім цього, від рівня (ступеню) опанування студентом навчального матеріалу залежить збереження навчально-матеріальної бази освітнього закладу.

При вивченні курсу "Обладнання швейного виробництва" поряд з інформаційними перевагу доцільно надавати операційним та пошуковим методам навчання, як таким, що забезпечують швидке та ефективно вивчення навчального матеріалу, сприяють формуванню таких якостей особистості як самостійність, професійна компетентність.

Серед операційних методів навчання ми широко використовуємо тренінгові та дослідницькі завдання. Тренінгові завдання (вправи) формують вміння та навички користування швейним обладнанням. Дослідницькі завдання лабораторних робіт при вивченні механізмів, способів їх регулювання та усунення неполадок швейних машин допомагають студенту застосовувати отримані знання на практиці в нестандартних умовах, дають можливість самостійно пізнавати невідоме.

Діяльнісний метод вивчення курсу повинен переважати над інформаційним, так як являється найбільш сприятливим для досягнення поставленої мети - саморозкриття та самостановлення майбутнього педагога.

Серед пошукових методів вважаємо сприятливими такі, як програма саморозвитку та проектування. На підставі інформації, отриманої в результаті ознайомлення із змістом робочої програми та метою вивчення навчального курсу в цілому, окремих його модулів, студент самостійно складає програму саморозвитку. Такий підхід виховує рішучість, впевненість у власних силах, відповідальність за прийняте рішення.

Проектування власної навчальної діяльності за допомогою консультанта або керівника (можуть призначатися із числа студентів старших курсів, які успішно завершили вивчення навчального матеріалу) визначає дещо нижчий рівень самостійності та рішучості, але нами доведено, що це не знижує рівень пізнавальної активності студента, якості та ґрунтовності отриманих знань.

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів проводиться за рейтинговою технологією, що є невід'ємною частиною системи модульного навчання, яку вважають демократичною та об'єктивною. Рейтингова система оцінювання виконує як функції контролю знань та умінь студентів так і виховні та коригуючі функції, виступає як засіб заохочення студентів до систематичної самостійної навчальної роботи. Критерії оцінювання, запропоновані до кожної лабораторно-практичної роботи, спрямовують зусилля та старанність студентів на освоєння важливих прийомів виконання певної операції.

В процесі вивчення курсу "Обладнання швейного виробництва" ми передбачили такі види контролю та самоконтролю:

1) поточний:

- а) оцінка відповідей на контрольні питання в кінці вивчення кожної теми,
- б) оцінка за відповідними критеріями виконаних практичних вправ різних рівнів,
- в) оцінка виконаних тестових завдань певного виду складності в кінці вивчення кожного рівня модуля;

2) підсумковий - здійснює частіше викладач з метою встановлення відповідності самооцінки та визначення реального рівня навчальних досягнень студента у вивченні модуля чи всього курсу "Обладнання швейного виробництва."

Екзаменаційну оцінку виставляємо за підсумковим результатом реально набраних балів. Студентам, які опанували менше 40% навчального матеріалу рекомендуємо повернутися до повторного вивчення курсу в цілому чи його окремих модулів.

Таким чином, запровадження в навчальний процес системи модульного навчання, що базується на індивідуалізації змісту навчального матеріалу, суттєво змінює відносини між студентом та викладачем, створює умови для їх співтворчості, сприяє становленню майбутнього педагога.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Скорський П.І. Модульно-рейтингова система навчання у ліцеях: Навчально-методичний посібник. - Львів: Академічний Експрес, 1997. - 96 с.
2. Шиян Н.І. Технологія модульно-рейтингового навчання у вищій педагогічній школі: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.00. - Х., 1996.-18с.

Луценко В.В.

Житомирський педуніверситет

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕХНІКИ З МЕТОЮ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО- ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

Останнім часом усе більшої гостроти й актуальності набуває проблема активності і самоактивності особистості. Можна окреслити принаймні дві причини цього явища. Найголовніша з них має соціальне походження і зумовлена сучасним станом економічних, соціальних, соціально-психологічних стосунків у суспільстві. Друга ж пов'язана з вирішенням політичних, національних і загальнодержавних проблем.

Зазначені процеси вимагають від системи професійної освіти забезпечення умов, за яких у майбутнього фахівця відбувається оптимальний розвиток усіх його потенційних можливостей – як успадкованих, так і тих, що набуваються у процесі індивідуальної життєдіяльності, в активному оволодінні суспільними цінностями, в їх удосконаленні, а водночас у самозбагаченні й саморозвитку власних можливостей.

Формування творчої особистості майбутнього вчителя з урахуванням усіх вимог сьогодення неможливе без акценту на розвиток його самоактивності, яка в контексті гуманізації освіти базується на таких принципових положеннях:

- реалізація індивідуальності студента;
- неприпустимість насильства над свідомістю особистості;
- визнання педагогом можливостей і права студента бути активним, рівноправним хоч й різнозобов'язаним порівняно з вихователем, учасником навчально-виховного процесу, а також бути суб'єктом власної активності.

У процесі роботи викладач має реалізувати розвиваючу педагогічну стратегію, яка полягає у постійному контролі над розвитком самосвідомості студентів, наблизенні й реалізації одного з найсуттєвіших відкриттів на шляху становлення особистості – відкритті власного "я", усвідомлення своїх можливостей.